

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

**Mezinárodní spolupráce při vymáhání některých
finančních pohledávek**

Bc. Hana KAPIČKOVÁ

© 2015 ČZU v Praze

Mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek

Souhrn

Diplomová práce pojednává o vybírání a vymáhání peněžitých plnění celními a finančními orgány, se zaměřením na mezinárodní spolupráci, při vymáhání některých finančních pohledávek. V teoretické části je nastíněna struktura celní a finanční správy, jsou zde prezentovány mezinárodní organizace, kterými jsou Světová celní organizace, Evropská organizace daňových správ, Evropský úřad pro boj proti podvodům nebo Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. V této části je uvedena právní úprava v České republice, bilaterální a multilaterální smlouvy, Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech a jiné. V praktické části je zpracován vlastní postup při vymáhání daňových nedoplatků celní správou a analyzována efektivita výběru a vymáhání peněžitých plnění celní a finanční správou v rámci mezinárodní spolupráce. Dále jsou v této části zpracovány příklady mezinárodního vymáhání, včetně praktických zkušeností. V závěru práce jsou vyhodnoceny výsledky analýzy efektivity výběru a vymáhání celní a finanční správy a navrženy úkony, které povedou ke zvýšení výběru daňových nedoplatků a eliminování daňových úniků v rámci mezinárodního vymáhání. V práci jsou použity tabulky, grafy, autentické fotografie a přílohy žádostí, pro mezinárodní spolupráci, pro názornější přehled.

Klíčová slova: celní orgány, správce daně, daňový nedoplatek, mezinárodní pomoc, vybírání, vymáhání, exekuce, dožadující orgán, dožadovaný orgán

Předložená diplomová práce si klade za hlavní cíl zanalyzovat současný stav mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek celní a finanční správou. Dílčím cílem předložené práce je nastínění zefektivnění mezinárodní spolupráce při vymáhání finančních pohledávek. Záměrem práce je seznámit s vybranými mezinárodními organizacemi, právními předpisy, vztahujícími se k celní a finanční problematice v rámci mezinárodní spolupráce při vymáhání. Ukázat problémy na jednotlivých příkladech z praxe, se kterými se celní úřady setkávají. Dále má práce za úkol seznámit se strukturou obou správ, kompetencemi a nezbytnými programovými aplikacemi využívanými Celní správou České republiky. Zanalyzovat na základě podkladů z interních dat celní správy a externích dat Evropské unie, zda dochází k nárůstu či poklesu efektivity mezinárodního vymáhání. Vyhodnotit výsledky analýzy a dle výsledných dat navrhnout případnou optimalizaci při vymáhání v rámci mezinárodní spolupráce.

Diplomová práce je založena na kvantitativním sběru dostupných dat z interních zdrojů Celní správy České republiky a na kvantitativním sběru dostupných dat z externích zdrojů Evropské unie. Bylo provedeno studium dostupných informačních zdrojů, zákonů, judikátů, statistických přehledů a odborné literatury. Teoretická část je zpracována na metodě kompilace dat, odborných zdrojů, rozboru právní úpravy a rozboru vybraných mezinárodních organizací. Analytická část se zabývá registračními programy nezbytnými k zaevidování subjektů do databáze celní správy, komunikací mezi členskými státy Evropské unie, pomocí společné komunikační sítě CCN (Common Communication Network). Materiál na zpracování statistických tabulek byl použit z interních zdrojů celní správy a externích zdrojů Evropské unie. Po zpracování statistických tabulek byl proveden rozbor počtu žádostí o informace a rozbor počtu žádostí o vymáhání, včetně finančních částek, které zaslaly nebo obdržely celní a finanční správy Společenství. Metodou srovnání vymožených finančních prostředků celními a finančními správami Společenství byla zpracována efektivita mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek. Na základě zjištění byl proveden výpočet procentuálního indexu úspěšnosti a bylo provedeno zhodnocení výsledků a vyhodnocení efektivity mezinárodního vymáhání celních a finančních správ Společenství. Diplomová práce bude využita Generálním ředitelství cel, oddělením Mezinárodního vymáhání, jako jeden z několika návrhů ke zrychlení spolupráce s celními správami Společenství a celkovému zefektivnění mezinárodní spolupráce. Pro názornost je práce obohacena grafy, statistikou přijatých a odeslaných žádostí, autentickými

fotografiemi v rámci mezinárodní pomoci při vymáhání. V závěru práce je navrženo zlepšení stavu vymahatelnosti od subjektů a legislativní změny. V práci je zpracován legislativní stav ke dni 31. ledna 2015, statistické údaje jsou platné ke dni 31. prosince 2013.

V teoretické části je definována struktura Celní správy České republiky, kterou tvoří Generální ředitelství cel a patnáct celních úřadů. Dále je zde definována struktura Finanční správy České republiky, kterou tvoří Generální finanční ředitelství, odvolací finanční ředitelství, čtrnáct finančních úřadů a jeden úřad specializovaný. V teoretické části jsou prezentovány mezinárodní organizace, např. Světová celní organizace, kde jedním z jejich cílů je zvyšování efektivity celních správ nejen Společenství, ale celních správ celého světa. Další prezentovanou institucí je Evropský úřad pro boj proti podvodům, znám pod zkratkou OLAF, jehož jedním z dílčích úkolů je bojovat proti podvodům a korupci. Ve spolupráci s úřadem OLAF provádí celní orgány pravidelné celní operace a zvláštní kontroly na evropské úrovni. Do teoretické části je zpracován legislativní vývoj v České republice, týkající se mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek, bilaterální a multilaterální smlouvy.

Do analytické části je nejprve zpracováno praktické užití informačních zdrojů nezbytných k zaevidování daňových dlužníků, resp. daňových účastníků, při daňovém řízení a nutných při následném vymáhání nedoplatku v rámci mezinárodní spolupráce. Dále jsou zde uvedeny veškeré vymáhací kroky od přijetí žádosti o vymáhání z jiného členského státu Evropské unie až po samotné ukončení vymáhání, které ve většině případů končí odpisem pohledávky pro nedobytnost. Dodržování povinných lhůt referenty vymáhání, které jsou dány zákonem, či vnitřními předpisy obou správ, a komunikace s jinými členskými zeměmi Společenství.

V analytické části je poukázáno na rozdílný přístup vězeňské služby, v případě zadržení českého občana na území Německé spolkové republiky a na území Rakouské republiky, při zjištění nelegálního dovozu zboží na území Společenství.

Příklad: Německou celní správou byl zjištěn nelegální dovoz tabákových výrobků, tzn. neproclené, nezdaněné, nekolkované tabákové výrobky, v počtu 8.610.800 kusů cigaret, které byly na území Společenství dopraveny v kontejneru do hamburského přístavu. Došlo k zadržení daňového dlužníka a předstoupení následujícího dne před německou justici. Ve

zkráceném řízení došlo k umístění daňového dlužníka do vazební věznice, kde strávil čtyři měsíce. Po celou dobu byl dlužník v kontaktu pouze s přidělenou německou advokátkou, vazební cela byla vybavena nejnutnějším zařízením, v cele se nenacházelo sociální zařízení a bez dozorce nemohl celu opustit. Německou celní správou byla vypočtena celková částka k zaplacení, která byla složena z cla, daně z přidané hodnoty, spotřební daně z tabákových výrobků a z úroku z prodlení, a činila 2.142.985,52 EUR, tj. 52.235.272,05 Kč.

Příklad: Rakouskou celní správou byl rovněž zjištěn nelegální dovoz tabákových výrobků, v počtu 10.000.000 kusů cigaret, které byly na území Společenství dopraveny ve spacím prostoru nákladního automobilu. Dlužník byl neprodleně eskortován do vyšetřovací vazby, v trvání rovněž čtyř měsíců. Ve vazební cele byl na vlastní žádost sám, měl k dispozici vlastní sociální zařízení včetně stále teplé vody. Na vlastní žádost dostal i přiděleného rodilého mluvčího, který za ním docházel denně, kromě víkendů, a vyučoval ho německému jazyku. Měl k dispozici televizi, video a po chodbách se mohl procházet svobodně po celý den. Rakouskou celní správou byl vypočten daňový dluh, včetně úroků z prodlení, spotřební daně z tabákových výrobků, cla a daně z přidané hodnoty, v celkové výši 1.402.120,59 EUR, tj. 43.568.093,- Kč.

V analytické části jsou zpracovány počty žádostí o poskytnutí informací, žádostí o doručení a žádostí o vymáhání daňových nedoplatků v rámci celé Evropské unie. Podrobně jsou zpracovány počty žádostí o informace, které byly zaslány či přijaty Celní správou České republiky a Finanční správou České republiky. Dále jsou v analytické části zpracovány přijaté žádosti o mezinárodní spolupráci při vymáhání některých finančních pohledávek, včetně finančních částek. Detailněji jsou v diplomové práci zpracovány počty odeslaných žádostí o vymáhání celní i finanční správou, v rámci mezinárodního vymáhání, včetně finančních částek a částek vymožených jinými správami Společenství. Data, která byla v diplomové práci zpracovávána, byla získána z interních zdrojů celní správy a externích zdrojů Evropské unie, sledované období se týká let 2011 - 2013.

Kompilace dat o vedených žádostech v rámci mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek, celní a finanční správou, byla zpracována do statistických tabulek, procentuálním výpočtem a metodou porovnávání byla zjištěna recese efektivity vymáhání v rámci mezinárodní spolupráce při vymáhání některých finančních pohledávek v rámci členských zemí Společenství. Diplomová práce byla obohacena o grafy, které

názorně vypovídají o počtu zatížení jiných členských zemí a jinými členskými zeměmi v rámci mezinárodního vymáhání.

Nejmarkantnější rozdíl byl zaznamenán ve třetím sledovaném období, tj. v roce 2013, ve kterém odeslala celní správa do pěti zemí Společenství celkem 64 žádostí o poskytnutí pomoci při vymáhání, v celkové výši 64.729.817,- EUR, tj. 1.681.292.267,- Kč. Celním správám se v roce 2013 podařilo zajistit finanční částku ve výši 3.889.790,- EUR, tj. 101.033.405,- Kč. Efektivita dosáhla úrovně 6,01 %.

V roce 2013 požádala finanční správa 10 členských zemí o pomoc při vymáhání daňových nedoplatků, se 49 případy, v celkové výši 22.285.155,- EUR, tj. 578.834.616,- Kč. Finančním správám ostatních členských zemí se podařilo vymoci částku ve výši 198.924,- EUR, tj. 5.166.852,- Kč. Ve sledovaném roce dosáhla efektivita vymáhání finanční správou, za pomoci ostatních finančních správ členských zemí procentuální index 0,89 %.

Ve třech po sobě jdoucích obdobích byla sledována efektivita vymáhání vedená celní a finanční správou. Každým rokem docházelo ke snižování efektivity výběru daňových nedoplatků jak u celní, tak u finanční správy. Důvodem je zjištění více daňových úniků u dlužníků, kteří jsou oficiálně nemajetní.

Celní a Finanční správa České republiky se snaží být moderními organizacemi orientovanými na vysokou kvalitu a výkonnost vykonávaných a poskytovaných služeb. Neustále se obě správy musí vyrovnávat a přizpůsobovat požadavkům, které jsou na ně kladeny. Od 1. ledna 2013 započala celní i finanční správa další éru modernizace, a to přechodem ze tříступňového řízení na dvouступňové. Stále dochází k rozšiřování spolupráce mezi oběma správami, z důvodu snahy předcházet daňovým únikům. Jedním z výsledků úzké spolupráce je i nově vzniklý společný tým Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, označován jako Kobra. Úkolem Kobry je zachytávat velké daňové úniky, zrychlit výměnu informací a včas reagovat na delikt. Rok činnosti Kobry vykazuje pozitivní výsledky. U mezinárodní spolupráce se o rychlé výměně informací a včasné reakci na delikt nedá hovořit. Vše je zdlouhavé, pomalé a tudíž neefektivní. Členské země Evropské unie žádají o pomoc při mezinárodním vymáhání za dlouhou dobu od vzniku daňového nedoplatku, což napomáhá daňovým dlužníkům účelně se vyhýbat. Nutností je zrychlit přenos informací a více rozšířit pravidla pro vzájemnou spolupráci mezi správci daní všech

členských zemí Společenství, aby došlo k účinnější a flexibilnější spolupráci, která povede k eliminaci daňových úniků. Jednou z možností je odstranění co možná největšího počtu mezičlánků při předávání si daňového nedoplatku v rámci mezinárodního vymáhání. U konečných správců daní je nutností disponovat jazykovou vzdělaností, alespoň jednoho světového jazyka, pro přímou komunikaci se svým v protějškem v jiném státě Společenství. Adekvátním krokem a přínosem se jeví dotázání se on-line do centrální banky požadovaného státu a zjištění čísla účtu u konkrétního peněžního ústavu, možnosti zablokování účtu dlužníka do 24 hodin od obdržení žádosti. Další možností pro vyšší procento vymožení daňového nedoplatku se jeví sloučení celní a finanční správy, ve správu jednu. Celní správa vykazuje v mezinárodním vymáhání vyšší procento efektivity, které je dáno vyšší autoritou u dlužníků, neboť se jedná o ozbrojenou složku. Je materiálně a technicky lépe vybavena, disponuje motorovými vozidly s právem přednosti v jízdě, v případě svého ohrožení mohou použít tzv. chvaty a hmaty a v nejrizikovějších případech i zbraň. Nicméně správy členských zemí musí hlavně svou důslednou činností a mravenčí prací odhalit a postihnout co nejvíce daňových delikventů, což z hlediska psychologie může působit jako prevence pro potencionální delikventy. Dále je nasnadě pokaždé zjistit, jedná-li se o jedince, který páchá delikt sám, či se jedná o organizovanou skupinu. V případě zjištění celé organizované skupiny, je nezbytné vždy postihnout celou skupinu, neboť dopadení jednotlivce neznamena ukončení nelegální činnosti této skupiny.

Zpracovanou práci lze aplikovat jako vodítko na zlepšení situace efektivity, funkčnosti a kompatibility výkonu vymáhání členskými zeměmi Společenství.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

BRANYŠ, Antonín a ČEPÍKOVÁ, Barbora. *Vymáhání nedoplatků celními úřady*.
Služební předpis č. 1/2011 Celní správy České republiky.

HORZINKOVÁ, Eva a FIALA, Zdeněk. *Správní právo hmotné – Obecná část*.
Praha: LEGES, 2010. 207 s. ISBN 978-80-87212-55-4.

HORZINKOVÁ, Eva a NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní – Obecná část*.
Praha: LEGES, 2012. 368 s. ISBN 978-80-87576-15-1.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo*. Praha: C.H.Beck, 2012. 792 s.
ISBN 978-80-7179-254-3.

KOBÍK, Jaroslav a KOHOUTKOVÁ, Alena. *Daňový řád s komentářem*.
Olomouc: ANAG, 2010. 959 s. ISBN 978-80-7263-616-7.

THOMAS, Erik. European Court of Human Rights. *EU and International Tax Collection news*. 2014, č. 1.

VANĚK, Josef. *Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek*.
Služební předpis č. 84/2012 Celní správy České republiky.

VEDRAL, Josef. *Správní řád – Komentář*. Praha: Polygon, 2006. 1048 s.
ISBN 80-7273-134-3.

Právní předpisy

Česko. *Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů ze dne 26. září 2003*

Česko. *Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů ze dne 23. prosince 2011*

Česko. *Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, ve znění pozdějších předpisů ze dne 20. prosince 2011*

Česko. *Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky ve znění zákona č. 407/2012 Sb. ze dne 8. prosince 2011*

Elektronické zdroje

Business center [online] 2015 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z www:

<<http://business.center.cz/business/pojmy/p364-danovy-dluznik.aspx>>

Celní správa ČR [online] 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z www:

<<http://www.celnisprava.cz>>

Celní správa ČR [online] 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z www:

<<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/Stranky/default.aspx>>

European Commission [online] 2014 [cit. 2014-09-25]. Dostupné z www:

<http://ec.europa.eu/anti_fraud/media-corner/press-releases/press-releases/2008/20080722_01_en.htm>

Finance [online] 2014 [cit. 2014-09-09]. Dostupné z www:

<http://intranet.ds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/mezinarodni_spol_aplikace_es_legi_slativa.html>

Finance [online] 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z www:

<<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/vymezeni-dane/>>

Finanční správa [online] 2014 [cit. 2014-09-24]. Dostupné z www:

<<http://www.financnisprava.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-danove-organizace/evropska-organizace-danovych-sprav-iota>>

Finanční správa [online] 2015 [cit. 2015-01-21]. Dostupné z www:

<<http://www.financnisprava.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-zdanovani-prime-dane/fatca/fatca-otazky-a-odpovedi-5611>>

IOTA [online] 2015 [cit. 2015-01-21]. Dostupné z www: <<http://www.iota-tax.org/eng/>>

Leccos: pojmy [online] 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z www:

<<http://leccos.com/index.php/clanky/celni-organy>>

Ministerstvo financí [online] 2015 [cit. 2015-01-21]. Dostupné z www:

<<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-vymena-info-v-danove-oblasti/fatca-cr-usa/2014/podepsane-zneni-dohody-fatca-a-doprovodn-18853>>

Ministerstvo financí [online] 2015 [cit. 2015-01-24]. Dostupné z www:

<<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-vymena-info-v-danove-oblasti/umluva-o-vzajemne-spravni-pomoci-v-danov>>

Vaše Evropa [online] 2015 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z www:

<http://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/double-taxation/index_cs.htm>